

Tanácskozik az Országgyűlés

Állampolgár-automaták?

lament csupán jóváhagyná a kormány programjának elfogadásával), a köztársasági elnök nevezne ki a bírákat (az alkotmánybíróság tagjai és a Legfelsőbb Bíróság elnöke esetleg elnökhelyettesi kivételével, akiket az Országgyűlés választana), ő nevezne ki a fegyveres erők tábornokait, és ő lenne a hadsereg főparancsnoka is.

A lap ügyé vált

A lap — Kossuth jóemlékeztető lapja — ügyé vált Szakonyi Péter szerkesztő, egy az ötből, így emlékezik a hőskorra: az Országgyűlési Tudósítások újjáélesztésének ötlete karácsony másnapján született. Január 2-án, 3-án Budán, egy lakásban néhány újságíró, néhány ügyvéd elhatározta, „újra meg kell csinálni”. Elég nagy nehézségekbe ütköztek. Az ötletet Bereczlő Pöszgagyint mindenki támogatta, a Minisztertanács hivatala is megadta volna a lapengedélyt, csak Staudinger nem adta hozzájárulását. Am közben már állt a stáb, munkára készen, a lapengedélyre várva. Ekkor Csöndes Zoltán (egyébként képviselő), a Szikra Nyomda vezérigazgatója azt mondta, nem érdekli, van-e vagy nincs lapengedély, vállalta a rizikót, a posta viszont lapengedély hiányában a terjesztést nem. Nosza, a stáb 60-80 rikkancsot mozdított az először január 10-én és másnap, 11-én megjelent 50-50 ezer példány eladására. (Vidéken a helyi népfrontbizottságoknak kérték a segítségét, de azok nem tudták vállalni

a terjesztést.) Krimibe illő jelenetek tarkították munkájukat, végül is egy újságíró kolléga segítette ki őket. Január 29-én kapták meg a 17-ére datált lapengedélyt. Az első két, valójában félfüggetlenül megjelent Országgyűlési Tudósítások Szegedre egyetemisták segítségével eljutottak.

Most, március 8-án stabil szerkesztőséggel bírnak, lapgazdájuk a Tudósítások Könyv- és Lapkiadó Kft. Igazán meglepő, hogy a monopol szervezetek rendkívül segítőkészek. A posta három vonalat adományozott rekordgyorsasággal, az MTI telefaxszal adja az ülésszakon készített jegyzőkönyvet, s áttér a számítógépes jegyzőkönyvből dolgozásra is, az MKI elsődleges közlelési jogokkal ruházta föl a lapot. Szóval minden szép és minden jó, kis szépséghibák azért akadnak. A tavaszi ülésszak kezdetére az országos napilapokat a képviselők megkapták a Parlamentben, hogy a Országgyűlési Tudósítások csak 11 óra körül jutott el a honatyák kezéhez.

M. E.

Végül: a hatalom megosztásának negyedik dimenziója az önkormányzati hatalom. Különösen fontos hazánkban — történelmi okok folytán is — a helyi és a regionális önkormányzatok valóságos működése. Abból kiindulva, hogy az önkormányzat minden formája a lakosság önkormányzata, alkotmányosan kell biztosítani számukra a tényleges önkormányzat gazdasági feltételeit is.

Végezetül: mit kér a kormány az Országgyűléstől? Mindenekelőtt tárgyszerű vitát, hiszen amúgy is sok a hangulati elem, az érzelmek és indulatok, valamint az intolerancia politikai életünkben. Kérjük továbbá a tárgyszerű vitából kirajzolódó iránymutatást. Nem kérjük, hogy szavazással, vagy anélkül válasszanak az egyes beérkezett alternatívák között — bár természetesen semmilyen módon sem kívánjuk behatárolni a Tiszelt Ház tevékenységét és döntéseit. Természetesen úgy sem, hogy új javaslatokkal és elgondolásokkal vegyünk részt az alkotmányozás munkájában.

Vannak azonban tárgykörök, amelyekben teljesen nyitva kell hagyni a vitát, véleményem szerint egészen az alkotmány egészére, vagy esetleg külön ezekre a problémákra szervezett népszavazás. Ilyennek tekintem

például az államforma kérdését.

Ugyanez a helyzet a nemzeti szimbólumok, különösen a címer ügyében. Heraldikailag tiszta a kép, szakmai szempontból tehát leginkább a koronás címer lenne elfogadható, amely a félreértések elkerülése miatt — ennyit itt is hangsúlyozni kell — igazolhatóan a XIII. századtól már nem volt a ki-

ráltság jelképe, hanem az állam szimbóluma.

A heraldikai — szakmai — érvek mellett azonban a címer megválasztásában is közrehatnak a politikai és érzelmi motívumok, éppen ezért ebben is az egész nemzetnek kell állást foglalnia. — mondta végezetül Kulcsár Kálmán, felelősségeltjes, jó vitát kívánva a képviselőknek.

Az alkotmány-előkészítő bizottság állásfoglalása

Gajdócsi István, az alkotmány-előkészítő bizottság elnöke mindenképp arra hívta fel a figyelmet, hogy az alkotmány jogszabály legyen, vagyis, ideológiái és politikai deklarációk helyett mind a jogalkotásban, mind a jogalkalmazásban egyértelműen alkalmazható jogi norma.

Az alkotmányban intézményesíteni kell az államhatalmi ágak elválasztását. A bizottság egyetért azzal, hogy a jogforrások közé fel kell venni egy új formát: az alkotmányerejű törvényt. A tulajdoni viszonyokat csak általánosságban indokolt szabályozni, ugyanakkor a szabályozásnak biztosítania kell a működőképes piaci gazdálkodás és a szabad vállalkozás rendjét. A személyiségi jogokat taxatíve felsorolva az alkotmány I. fejezetébe kell előhozni. A tervezet az egykamrás rendszer mellett foglal állást, Gajdócsi István mégis úgy vélte: átmenetileg a szilárd, többpártrendszerű politikai struktúra eléréig felmerülhet egy — az érdekképviseleti szervek által létrehozott — második kamara működtetése. A köztársasági elnöki funkciót önálló hatalmi intézményként célszerű szabályozni, ugyanakkor kerülni kell az úgynevezett erős köztársasági elnöki intézményt. Új alkotmányos intézményként kell szabályozni, s az alap-törvénybe beépíteni az alkotmánybíróasztalt, az állampolgári jogok szószólóját, szövegíróit és a legfőbb államzámvevőszéket. A bizottság stratégiai fontosságot tulajdonít annak, hogy a tanácsok helyett önálló fejezetben kell a helyi ön-

kormányzatok szabályait összefoglalni.

A bizottságban kialakult állásfoglalás szerint az államforma meghatározásakor a népköztársaság vagy a köztársaság között kellene választani. Elképzelhető, hogy erről csak a társadalmi viták után szülessen döntés.

Követelményként fogalmazták meg azt is, hogy önálló paragrafusban definiálják az alkotmányosság fogalmát. A hatalommegosztás deklarálásán túl kívánatos felsorolni azokat az államhatalmi ágakat, amelyek hatáskörük gyakorlása során nem nőhetnek egymás fölé. Határozottan el kell különíteni továbbá egymástól három — egyébként összefüggő — elemet. Ez a népszuverenitás, a hatalommegosztás és az államhatalmi ágak elválasztása.

A bizottság foglalkozott az alkotmányban szabályozott nemzeti szimbólumokkal is. A címer ügyében azt ajánlotta, hogy a társadalmi vitára bocsátott tervezet alternatív megoldást tartalmazzon, a Szent korona és a Kossuth-címer egyaránt szerepeljen a javaslatban.

Az állampolgárságra vonatkozó legfontosabb rendelkezések között szólni kell arról — szögezte le Gajdócsi István —, hogy a külföldön élő magyarságért a Magyar Népköztársaság felelősséget vállal, mégpedig elvszerűen és a kölcsönös hangsúlyozásával.

A bizottság úgy vélte: a koncepcióban szereplő emberi jogok köréből hiányzik az oktatás és a tudományos kutatás szabadsága, az információs önrendelkezési jog, illetve a környezetvédelem ügye.

A bizottság szerint az állam népessége vonatkozó fejezetben kell szabályozni a nemzetiségek kollektív jogait. Itt kell rögzíteni, hogy a magyar állam megfelelő feltételeket biztosít számukra, anyanyelvű, önálló kultúrájuk megőrzése és fejlesztése érdekében.

A bizottság véleménye szerint a tulajdoni viszonyok szabályozása során arra kell törekedni, hogy azokat a lehető legáltalánosabban szabályozza az alkotmány. Megítélése szerint taxatíven fel kellene sorolni a kizárólagos állami tulajdon körét. Azon túl pedig ki kellene mondani a tulajdoni formák egyenlő védelmét, és a formák kombinálhatóságát. Végezetül Gajdócsi István állást foglalt a tervezet széles körű társadalmi vitája mellett.

Az első napirendi pont vitájában felszólaltak még: Nagy József (Baranya m., 6. vk.), Karvalits Ferenc (Zala m., 1. vk.), Korom Mihály (Bács-Kiskun m., 8. vk.), Bíró Miklós (Szabolcs-Szatmár m., 11. vk.), Mondók Pál (Pest m., 26. vk.), Kárpáti András (Pest m., 22. vk.), Dobos Józsefné (Hegyás m., 6. vk.), Kőrös Gáspár (Bács-Kiskun m., 4. vk.), Balogh László (Pest m., 29. vk.), Soltész Pádár Ilona (Szabolcs-Szatmár m., 8. vk.), Szabó Miklós (Békés m., 5. vk.), Séra János (Komárom m., 10. vk.), Varga Imre (országos lista).

Ezzel befejeződött az ülés első munkanapja. Csütörtökön az első napirendi pontról folytatódik a vita.

Háromszázhatvan érintett helyett mindenben hatvannyolcra csökkenték, saját sorsunk befolyásolására nincs lehetőségünk. Ennek az lett a következménye, hogy 40 ezer forint hozzájárulás megfizetésére köteleztek bennünket. Móravárosban sok az alacsony jövedelmű ember, a napi megélhetésünk is gondot okoz.

Ezekkel a sorokkal Kismárton Ferenc — Répás utca 26. — fordult szerkesztőségünkhez, rajta kívül még tizenketten kérték a Móravárosi Csatornamű Társulat munkájának felülvizsgálatát. Nemcsak tőlünk, hanem a KNEB-től és az MSZMP KB-tól is.

Kismárton Ferenc kiabándultán fogadott.

A KNEB-vizsgálat megállapította, hogy a társulat megalakítása törvényes volt, az előírásoknak megfelelt. A vizsgálat eredményét összegezve megállapították, hogy a pámosz megalapozatlan volt, és téves adatokon alapult. En ezt nem fogadom el, és továbbra is azt állítom, hogy a társulat alakuló közgyűlésén 359 érdekelte helyett csupán 68-an jelentek meg. Azt állították, hogy közülük ötvenen 225 móravárosi képviseltek, azaz meghatalmazást kaptak. A meghatalmazás-ként kezelt okmány sem alakilag, sem tartalmilag nem felel meg a követelményeknek. A meghatalmazók a meghatalmazottjukat megnevezni nem tudják. Szűrőpróbaszerűen ezt ellenőriztük — öt embernél jártunk ki, közülük egy állította, hogy a meghatalmazáson levő aláírás nem az övé, és senkit nem bízott meg képviselével. Ez a tény bennünket bizalmatlanná tett.

Őn szerint, hogy kellett volna szervezni a csatornaépítési akciót?

A rendelet értelmében 51 százalékos többség elegendő ahhoz, hogy létrejöhön egy társulat. A mai gazdasági követelmények mellett szerintem nem lehet a maradék 49 százalékot arra kötelezni, hogy 40 ezer forintot áldozzon a csatornaépítésre. Ez erőszzék. Legálább kétharmados többségre volna szükség. A kisebbségnek akkor is nagyon rosszul esik, ha tűzzel-vassal behajjtják rajta a fenti nem kis összeget. Mi, száz-tizenkilencen nem léptünk

szóra, mert tudtuk, hogy a társulat létrehozása nélkül a csatorna nem épülhet meg.

Mintha az 1977-es törvényerejű rendelet már módosításra szorúl... B. J.: En ezzel egyetértek, mi szorgalmazni fogjuk a változtatást.

A társulatnak három fizetett munkatársa van, az el-

Csatornamizéria Móravároson

be a társulatba, fizetnünk ezret kell.

— És ha mondjuk ön nem kíván a központi csatornára rácsatlakozni?

— Mégis ugyanannyit kell fizetnem!

— Ilyen esetben miért nincsenek differenciált költségek?

— Sok háznál ezen a környéken még fürdőszoba sincs. Mégis zsebbe kell nyúlniuk. Elsősorban egyedülállókról, öregekről, betegekéről van szó. Mi nem a csatornaépítés ellen ágálunk! A módszer, az erőszak, a differenciálás hiánya bosszant bennünket.

Az ügyet vizsgálta többek között az Atikővizig hatósági osztálya is. Lásdly Jend osztályvezetőtől és Buza Judit csoportvezetőtől kértünk információkat.

Méltányosnak érzik-e, hogy 51 százalékos többség már fizetésre kötelezheti a kisebbséget?

B. J.: Egy 12 évvel ezelőtti módosított törvényerejű rendelet értelmében ez teljesen szabályos. Ugyanezt mondhatom a meghatalmazásról is, Tehát a társulat alakuló ülése törvényes volt.

— Panasszal, kérelemmel hova fordulhatnak a lakók?

— A társulati tagok a társulathoz, a többiek pedig a tanácshoz.

— Miért nincs differenciált érdekeltségi hozzájárulás?

L. J.: A jogszabályok erre nem adnak lehetőséget. Bár szociális alapon bárki kérheti a felmentését. Haladékok is kaphatnak az igénylők.

Köztudomású, hogy Móraváros nem tartozik a leggazdagabb térségek közé.

L. J.: A társulás szükség-megoldás. A móravárosiak joggal vetik fel, hogy a belvárosban mindent közpénzen csináltak, utakat, csatornát, gázvezetést... Ilyen gazdasági körülmények között sajnos csak a lakosság segítségével tudunk célt érni.

— Mintha az 1977-es törvényerejű rendelet már módosításra szorúl... B. J.: En ezzel egyetértek, mi szorgalmazni fogjuk a változtatást.

A társulatnak három fizetett munkatársa van, az el-

nök Katona Gyula — ő mel-lékállásban dolgozik —, a fizetése 5700 forint, és mellette a pénzügyi vezető, aki bruttó havonta 10 ezret keres. Adminisztrátort is foglalkoztatnak, havi 3 ezerért.

— Hányan kértek öntől fizetési felmentést?

Katona Gyula: Tőlünk ketten kértek, meg is kapták. A tanácshoz tizenheten fordultak, harman eredménytelenül. Kétlen pedig fizetési halasztást kaptak.

— Elmondaná milyen pénzekből épül a móravárosi csatornahálózat?

— A tanács 28 millió 200 ezret adott, a vízügyi alapotól 15 milliót kaptunk, a lakossági hozzájárulás pedig 14 millió. Nem fűzök kommentárt ezekhez a számokhoz.

— Nem érzi, hogy antidemokratikus módon zajlott a szervezés?

— Nem. Mi mindent megtettünk a lakosság tájékoztatásáért.

— Miért nem hívták meg valamennyi érdekelte?

— Kicsi volt a hely...

Bóklászom a Cserepes soron. A 27. szám alatt Pajáki József szívesen beszél a csatornamizériáról.

— En nem bíztam meg senkít, hogy az alakuló ülésen engem képviseljen. Öszöd, nem öszöd alapon szervezték az egészet. Tőlünk nem kértezték meg, kell-e a csatorna. Ránk erőszakolták. Rengeteg az 40 ezer forint. Igaz, 15 év alatt kell kifizetni. Városrendezési szempontból biztosan jó, csak anyagilag nem bírjuk. Rengeteg a nyugdíjas, menjen be a szomszédba Székely Jánosnéhoz.

A néni 87 éves, a nyugdíja 3500 forint, egyedül él, senki nem segíti.

— Jöttek ide, és erőiesen rám parancsoltak, írjam alá a papírt. Mit tehettem volna? Aláírtam.

Tehát minden törvényes, minden szabályos. Csak az állampolgárt néztük kiskörűnek, eszköznek, automatanak. Azt hiszem, manapság egyetlen szent cél érdekében sem lehet csellel, tűzzel-vassal ténitenni.

Bódszár Erzsébet

Tehát minden törvényes, minden szabályos. Csak az állampolgárt néztük kiskörűnek, eszköznek, automatanak. Azt hiszem, manapság egyetlen szent cél érdekében sem lehet csellel, tűzzel-vassal ténitenni.

Pollencsapda

szabad térben, például a Sárság, kockázatos bográcsot főzni, de még egy pohár fröccs mellé is kiülni, úgyiszólván bárhol a városban. Szélmalomharc az utcák takarítása, sőt többet ártunk a porban fürdött koszos, szürke pihék bolygatásával, mint használnunk. Úgyhogy he- teken át ott étketlenked- nek a piszkos tkupacok, ahol a könnyű szellők éppen összerakták. Már vagy három éve forog a szöbeszéd, a nyárfa nemcsak esztétikailag kifogá- solható, termése allergi- záló is. Ha ez igaz, bűnos nemtörődomség eleje men- ni a nyárnak, állnak a termőre fordult fák vá- rosszerte... A hír nem igaz. Mint arról Gyurko- vits Kálmán, a gyermek- klinika tudományos ta- nácsadója tájékoztatott, több száz specifikus ellen- anyag-vizsgálatot és bőr- próbát végeztek. Arra a megállapításra jutottak, hogy az allergiás tüneteket nem a pihék okozzák, ha- nem a fűpollen. A pihék ártatlan közvetítők, csu- pán, mint megannyi kis sóprú, összeszedik az em- litett fűpollent, s ha az arra érzékeny, gyanútlan járókelő beszippantja, rosszul esz. Aki nem fű-

pollenre érzékeny, annak ornyálcakártyáin csak mechanikus izgalom ke- ltez. Egyébként a bőr- klinikán végezt vizsgálá- tok uyanazt a diagnózist erősítették meg. Gyurko- vits doktor óva intett mindenkit, a kanadai nyárfák elleni dűtől, ha- ragtól. A vizsgálatok ismeretében valóban meg- gondolandó, kell-e pánik- szerű nyárfairtásba kezd- ni Szegeden. Szerény vé- leményem szerint elég, ha szépen, komótosan, minden túlérzékenység nélkül fog- nak hozzá az illetékesek. Hogy mire az utolsó ka- nadai nyárfától is megszä- hadulunk, akkorra az el- sö helyébe ütöztett más fajta fa alatti már hűsölni lehessen.

Jó hír: Szegednek is lesz levegőszennyeződést előrejelző készüléke. Az úgynevezett pollencsapda — Budapesten, az OKI tetőteraszán már egy mű- ködik — időben figyel- metet, milyen növényi eredetű allergizáló anyagok vannak a levegőben. Kajári Irén, a megyei egészségügyi osztály veze- tője elmondta, a megyei tanács egy olasz céghez elküldte a megrendelést, s hogy a közel 300 ezer for- rít értékű pollencsapdá- ra megvan a pénz.

E. M.